GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Postarina plaćena u gotovom.

NOVA TRIBUNA

PRIJATELJI! platite dužnu PRETPLATU prema poslatom obračunu!

Godina VII | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34.159 | Petak 25 augusta 1939 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | Br. 598

Strah od rata

zahvata u momentima našu i stranu javnost. Ona se interesuje za međunarodne zaplete, za otrovrena politička pitanja i zategnutosti među narodima više nego ikada. Tolika aktivnost u međunarodnoj politici sama po sebi čini razumljivim taj strah od rata, pogotovu što se sve to podupire nerjerojatno velikim naporima i materijalnim žrtvama da se u najkraće vrijeme postigne maksimalno naoružanje i da se obave sve pripreme za budući rat. Stvaraju se rezerve hrane, pribavljaju se sirovine i produkti potrebni za ratovanje. Tako rade veliki, a za njima treba da se povuku i mali.

Sva ova užurbanost sadrži u sebi i neko oklijevanje, zatezanje. Reklo bi se radije da to nije potstaknuto nekim pacifističnim težnjama koliko strahom jakih što ga osjećaju jedni prama drugima. Taj njihov strah od protivnika nameće im potrebu novog naoružanja a s time i novih materijalnih žrtava. Tako današnje čovječanstvo plaća ogroman prinos bogu rata ili možda bogu mira, dok se oružje i ratne sprave gomilaju. Ishod ovakve zategnutosti teško je predvidjeti, ali on ne mora svršitvratom.

Stvaranje ratne psihoze biva s namjerom da u toj psihozi masa i državnici izgube orijentaciju pa da bezglavim djelima otvore vrata neprijatelju, bilo da on uđe kao osvajač u narod koji se je osjetio nemoćan za odbranu, bilo da državnike natjera na popuštanje.

Rat živaca, nervoze, paničnog straha, osjećanja nesigurnosti! Ali ima i tome lijeka.

Biti spreman, ostati miran i raditi svoj posao kao u najmirnije vrijeme! Svaki građanin koristiće sebi i svojoj zemlji opirući se ratnom strahu, ne vjerujući uzbudljivim lažima, koje šiju agenti nemira preko radija, štampe i špijuna. Treba vjerovati i pouzdati se u spremnost, snagu i hrabrost vojske, čije priznate vrline (koje su izazivale udivljenje svijeta) i danas ostaju na snazi. Naš pacifizam ima granica, i neprijatelj dobro za to zna. Mi ne navaljujemo na tuđe, mi ne izazivljemo sukobe. Ograđujemo se bedemom dobrih odnosa sa drugim narodima. I to ima veliku vrijednost. Može i da plane a nas da ne zahvati, može i da ne bude rata, ali treba biti spreman. Muško i žensko, borac i neborac treba da bude upućen u svoje dužnosti, sve treba da bude spremno.

Ali ta pripremnost ne smije stvarati uznemirenost, jer je strah i štetan i bezrazložan. Velike države sigurno sračunavaju kakav bi ishod imao novi svjetski rat, a taj račun iskazuje za njih štetne posljedice, pa ne smija da počnu.

Opomena g. Cvetkovića

Pod tim naslovom donose »Munchner Neuesten Nachrichten« od 21 VIII o. g. dopis iz Beograda ovog sadržaja: Na dan uspomene bitke iz svjetskog rata na Ceru, jugoslavenski ministar pretsjednik Cvetković održao je govor, u kojem je pozvao jugoslovenski narod na jedinstvo i između ostalog rekao: »Beskorisna pravdanja moraju prestati, a bratska ljubav između Srba, Hrvata i Slovenaca zavladati. Vaša zajednička država jedina je nada i jedino jamstvo za bolju i sretniju budućnost u granicama države. Sa bogatstvima prirodnim moglo bi pučanstvo da stvori sretnu, veliku i mirnu jugoslovensku domovinu.«

Pred četvrt stoljeća

Čini mi se kao da je jučer bilo. Pokolenje koje 1914 prohodalo, a življaše pod okriljem samozvane hiljadugodišnje, kulturne, silne austrougarske monarhije, u bivšoj Dalmaciji, pamtiće juli i august te nezaboravne godine. Poslije nekoliko dana provedene mobilizacije, uz premetačine, hapšenja i internirania i sprovođenja taoca od jednog mjesta do drugog, pa raspuštanja nacionalnih udruženja i svih blagodati što ih Dalmacija proživljavaše kroz ove četiri godine rata, na majčinskom krilu austrougarske haždaje. mjes. augusta, nuče vijest: Srbija je uregažena! Tri »naše« armije, pod komandom Potiorcka, Sarkotića i nekog »von« potukoše srpsku vojsku! Sve se drugo predalo. Nema više Srbije

»Eto — jesam li vam rekao — drži nam govor jedan »narodni« čovjek — da će rat svršili kroz nekoliko dana! Što će gladna i ušljiva Srbija protiv jedne silne i moćne »velesile«? Lako joj bijaše hajdukovati protiv Turćina, ali protiv »naše« vojske — dâ — nije ni zalajala! Sad će se opametiti i naši Srbofili i nekakvi Panslaveni. Zar nije davno rekao onaj pametni čovjek: sve da nema Austrije, valjalo bi je stvoriti za dobro Evrope!«

Po naređenju: kuće se okitiše zastavama; povorke se suču; ori se »Bože živi, čuvaj Bože, cara našeg i naš dom!« Dolje Srbija, živjela Austrija! U svim crkvama — parade. Najprije »Tebe Boga hvalimo«, pa onda carevka, sve zbog pobjede »našeg oružja«. Ponosno ponavljaju po selima, varošima i gradovima carski i kraljski ljudi; Bog je kaznio ubojice »našeg« nasljednika prijestola: bezbošci, šizmatici, heretici, odmetnici! Bog ih je pokarao! Doće im iskop!

Onaj broj — ne maleni — koji su već bili i poznati i popisani u »crnoj knjizi« pod šifvom »p. v.« (politisch verdachtig: politički sumnjivi), čekaju kad će s njima u internacijn, poput onih koji su po dalmatinskim tamnicama i po razuim logorima izvan Dalmacije, čamili i čekali strijeljanje ili vješanje. Poput kapet. Srzentića u Kotoru.

Prođe desetak dana — očajnik, puni suza i uzdisaja, zdvajanja i pretsmrtnog znoja onih »p. v.« uz vapaj: Bože pravednče, je li moguće? Smilnj se!

Jedne večeri sjedasmo u sobi jednog Srbofila, bojeći se i zidova sobe što nas okružiyahu, kad začusmo lagan udar u vrata. Otvorismo. Prijatelj i ne pozdravivši nas, vadi ispod prsluha istriške nekih francenskih novina sa nadnevkom 22 VIII 1914. Čitajte! Koji je najbolje znao francuski bez daha pročita, prohijedi, zadrhta. zaboravivši da ga mogu čuti i na ulici. roneći suze i greajući stade da prevodi riječ po riječ. Pomislismo da je čovjek obezumio pa nam čita što mu poremećeni živci doćaravaju. »Nije moguće! Bože! Čitaj, opet, još jedamput! Daj meni, i ja znam francuski!« I pročitasmo otprilike ovo: Poslije šest dana najkrvavije borbe, nadmoćnije, sviježije, najmodernije opremljene, tri austrougarske armije, pod zapovjedništvom najboljih austrijskih generala, protjerane su iz Srbije, ostavivši za sobom oko 40.000 mrtvih, svu municiju i sav ratni materijal. Ostatak austrougarske vojske bježi sunovratice preko Save, Dunara i Drine. Slava našoj savezničci Srbiji, slava srpskoj vojsci, živjela herojska Srbija!...

Najteže nam bijaše, u toj i tolikoj sreći, u ponosu i zanosu — šutjeti! Ipak kroz nekoliko dana znala je za srpsku, nadljudsku, nadherojsku pobjedu sva »politički sumnjiva« Dalmacija! »Šapat tamni... s jedne stijene k drugoj prhnu«. Susretoh jednog starijeg, po naslovu »hofratha« (dvorskog savjetnika), ali dalmatinskog katolika-Srbina, koji mi namjesto otpozdrava, odzdravi na »Dobro jutro« riječima sv. Pisma: Nunc dimitte servum tuum, Domine! Otpusti sada, slugu tvojega, Gospode!

Prošlo otad dvadeset i pet godina! Onì koji su sudjelovali boju na Cern i izvojštili divnu prvu pobjedu i srpske i antantine vojske, oni koji su onako divovski kaznili austrijsku »kaznenu ekspediciju« i pokazali Evropi kako i slabiji po broju, daleko su jači po svijesti patriotizma i heroizma kad se radi o ljubavi prema rodu i otadžbini.: ti su nekidan zagrlili one svete simbole, sada zaklonjene uz mošti Mučenika-Ujedinitelja, ti su poštujući nove simbole, nove i velike svoje države, pozvali današnju našu vojsku, da pod ovim jugoslavenskim simbolima jedinstva i bratstva jugoslovenskog, bude pripravna, ako joj je suđeno u novi Cer da zagazi, da učini ono isto pod jugoslavenskim zastavama. što učini pod srpskim kroz šest godina Balkanskog i Evropskog rata.

Pobožnošću i dostojanstvom dolićnim, ozbiljnošću združenom sa patriotskim žarom i pripravnošću tradicionalnom na pregaranju i žrtve, vojska i narod, crkva i država, sav kolektiv nacionalni, svijesni, junački i pošteni, sudjelovao je toj bogoljubnoj svečanosti priznanja i du bokog pieteta prema herojima što život svoj dadoše za slobodu, Oslobođenje i Ujedinjenje i Vaskrsenje današnje naše države Jugoslavije.

Narod naš, a to su ujedinjeni Srbi, Hrvati i Slovenci, u duši svojoj nose tradiciju i Kosova i Cera i Albanske Golgote i Plave grobnice i Solunskog proboja i Marseljske tragedije! Ta, oslobođena i ujedinjena nacija, triju imena i triju vjera, svijesna je što dugnje imenu Karađorđevića, imenima svih heroja maća i dnha, što nam donesoše i pokloniše i slobodu i dostojanstvo ljudsko. Ta svijest koju nikakova buduća »kaznena ekspedicija« ne može satrti, jer smo danas na okupu, ujedinjeni sa svojim mladim Kraljem, pa smo stoput jači u svijesti: što dajemo i za koga dajemo!

Slava herojima slavnog Cera!

Živjela Jugoslavija!

Dr. M. PERKOVIĆ.

Kroz novine

»IL POPOLO D'ITALIA« od 17 o. mj. pod naslovom Izjave Maćekove o pitanju srpskohrvatskom *donosi dopis iz Londona ovog sadržaja: Sporazum između Srba i Hrvata koji sačinjava jedan od najvažnijih problema unutrašnjeg političkog života u Jugoslaviji, problem na kojemu već dugo, koliko vlada g. Cvetkovića toliko glava seljaka hrvatskih doktor Maček rade.*

*

»CORRIERE DELLA SERA« od 17 o. mj donosi vijesti iz beogradskog »Vremena« i »Samouprave« o sastanku grofa Ciana sa njemačkim državnicima i ističe da jugoslovenske novine vide u ovim sastancima dobrobit Evrope.

*

„MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN" od 17 o. mj. donose ovaj dopis iz Beograda: Razgovori između šefa vlade i vođe hrvatskog bili su u svijetu (16-o. mj.) nastavljeni. Pretsjednik vlade Cvetković sastao se je sa Maćekom u malom mjestu Brčica na pruzi Zagreb-Ljubljana. Na razgovor bili su pozvani četiri pravnika sa univerzitete Zagreba i Beograda. Kao i prije toko i sad u vladinim krugovima izrazuje se optimističko svratanje da se može računati, u najkraćem vremenu, na potpis konačnog sporazuma.

*

ZAGREBAČKE »NOVOSTI« od 22 o. mj. donose uvodnik u kojem podvlače da se svi izgledi za sporazum nalaze u svojoj završnoj fazi, pa taj obilјni članak završuje ovako. Izgledi, da će doći do sporazuma otvorili su širom vrata najboljim nadama. Koliko je god potrebno Hrvatima da dobiju u državi položaj koji će ih zadovoljiti, toliko je i državi potrebna aktivna suradnja njihova i njihova iskrena predanost državnim interesima. Dokaz je visoke svijesti i odgovornosti na strani Hrvata i njihova vodstva, kad su sada i u ovo vrijeme skloni da svoja odanost i svoj rad posvete ne samo svojoj užoj domovini nego i širokoj i prostranoj Jugoslaviji.

*

»SCHLESICHE TAGESCEITUNG« od 20 o. mj. u dopisu iz Londona donijelo je izjavu g. Cvetkovića o srpskohrvatskom pitanuju, u kojemu je pretsjednik jugoslovenske vlade dao interju

jednom zastupniku engleske štampe ovako: G. pretsjednik vjeruje da je g. Maček našao bazu za uređenje srpskohrvatskog pitanja koja je prihvatljiva sa strane Srba i Hrvata kao i sa strane Kneza Regenta Pavla. Stručnjaci moraće da izrade pojedinosti za sporazum koji će se podnijeti Knezu Regentu, a zatim će biti objavljen javnosti. Obadvije strane bile bi se već toliko izjasnile tako da su sve poteškoće svedene na najmanju mjeru. G. pretsjednik vlade dvoji da se je već pristpjelo do konačna sporazuma. Sporazum će sa sobom donjeti dosta važnih promjena u organizaciji države. Iako bi bilo u sadašnjem, stanju međunarodnom, teško provesti nove izbore, našlo se je ipak jedno rješenje i za taj problem koje je prihvatljivo na sve sustezanje g. Mačeka da sarađuje sa sadašnjim parlamentom i senatom.

Sličan dopis donosi i »**Völkischer Beobachter**« *od 20 o. mj.*

Na adresu „Hrvatskog Naroda

»Hrv. narod opet piše o našem listu. Piše onim istim tonom i neuglađeno kao i uvijek — više manje — o svojoj domaćoj štampi Nije davno kad nas je nazvao jeftićevcima, a sad piše ovako:

„Dojučerašnje glasilo g. Stojadinovića, stalno u službi neprijatelja hrvatskog naroda, a danas tko zna čija je i komu služi, šibenska »Nova Tribuna« . . .!!

Nema smisla da pitamo urednika »H. n.« čime potkrepljuje svoje tvrdnje jer znamo da neće odgovoriti. Bog zna koji su to »neprijatelji hrvats. naroda"?

Čija je »N. t.« i kome služi — to pita g. dr. Budak. Kazaćemo mu samo čija nije i kome ne služi. U prvom redu ne služi onoj tuđinskoj akciji koja oduvijek teži podjarmljivanju svih Slovena pa i Hrvata i koja je u stanju da Hrvate povede u onaj žalostan položaj prije 1918. Ne pripada onima koji pod firmom hrvatstva vuku Hrvate u propast.

Što »Hrv. narod« uzimlje u zaštitu frankovce i što nas naziv|je »nexnanim junacima», na to se ni najmanje ne ljutimo.

Velika nacionalna proslava na Ceru

Primili smo i izložili u našem izlogu lijepi broj fotografija sa svečanosti na Ceru. Na nekim se slikama lijepo primjećuju grupe naših Dalmatinaca, koji su svojim prisustvom i bogatim narodnim nošnjama skrenuli pozornost ogromnih masa svijeta.

Dalmatinski seljaci (njih oko 100) pohodili su na Oplencu grob blagopakojnog kralja Aleksandra, a poslije toga i Avalu, da se poklone pred grobom Neznanog Junaka.

Dosadašnji predsjednik JUO Ivan Dimnik

ponovno je izabran na skupštini u Banja Luci za predsjednika sa 240 glasova protiv Jugovića, koji je dobio 48 glasova. Učitelji iz Savske i Prim. ban. napustili su skupštinu, jer je odbijen njihov predlog, da sada bude Hrvat izabran predsjednikom.

BORBA PROTIV TUBERKULOZE

U Njemačkoj se od 16 do 20 rujna 1939. održava XI konferencija »Međunarodnog udruženja za pobijanje tuberkuloze«. Priredba će stajati pod pokroviteljstvom njemačkog ministra unutrašnjih poslova dra Fricka, a na njoj će sudjelovati liječnici i naučenjaci iz 45 raznih kulturnih država. Njemačka je razvojem takozvanog »Schirmbildverfaren« stvorila sve pretpostavke za praktično provođenje opsežnih rontenskih snimanja u masama u svrhu ustanovljavanja i naravno pobijanja tuberkuloze. O tom novom postupku bit će na konferenciji podnesen opširan izvještaj. U župi Mecklenburg izvršeno je na primjer od 21 ožujka do konca lipnja t. g. okruglo 800.000 rontgenskih pretraga. U tu svrhu uspostavljeno je šest rontgenskih vlakova. Sa svakim aparatom može se dnevno obaviti 3.500 snimaka i na taj način je sada već moguće tuberkulozu spoznati i u njenom početnom stadiju, što u velikoj mjeri olakšava samo pobijanje te opasne bolesti.

Proslava 25 godišnjice Cerske bitke

Za vrijeme govora patrijarhe Gavrila i pretsjednika D. Cvetkovića pod osvećenim spomenikom palih junaka

PRIJE 25 GODINA

(Nastavak 2)

U Evropi je rat kosio i rušio već na razne strane. Utamničenici u šibeničkim tamnicama bili su dobro raspoloženi, jako im je život u tamnici bio težak i pun pogibelji. Oni, koji su stanovali u većim sobama, zajednički, tekao je život lakše. Bilo je razgovora, šale, smijeha a i pjevanja. Kao da je svaki utamničenik primio dar Duha Svetoga, predviđao je i vjerovao, da će se pitanje slobode i jedinstva Jugoslavena ovim ratom dobro svršiti. Već su se onda činili planovi na jednom malom zemljovidu o prostranosti buduće Jugoslavije. Sve je prožimao jedan rodoljubni osjećaj, sve je oduševljavala jedna velika ideja, ideja slobode i jedinstva Jugoslovena bez razlike vjere, plemena i imena.

Međutim najvećom strogosti provodila se protiv nekima istraga, a u kućama utamničenih obavljala se divljom surovošću premetačina. Sve se po kući prevrnulo i istražilo, ali je i sve važnije na vrijeme uništeno ili spremljeno na sigurno mjesto. Gledali smo, kad je istražni sudac stavio jednom od utamničenih na volju, da sudjeluje premetačini, ali kad su ga žandari divljački pograbili i okovali, sudac se toliko uzrujao i postupak ga tako zgadio, da je savjetovao uhapšenika neka ne dolazi, jer bi ovakov grubljanski postupak pribavio njegovoj rodbini jače boli i strahovanja.

Tako je osvanuo 15. 8. 1914, dan Velike Gospe. Lijep i vruć dan. Nenadno uskomešale se sve prostorije prostranih šibeničkih tamnica. Hitno su pozvani utamničenici pred državnog odvjetnika, koji im je priopćivao da se sprave na put, jer se do par sati moralo odlaziti. Imali su ostati samo taoci. Ova je žurba nastala uslijed toga, što je u vodama Albanije bila potopljena od neprijatelja Austrije ratna lađa Zenta. Vlasti su mislile, da uhapšenici nisu više sigurni u šibeničkim tamnicama, pa ih je valjalo otpremiti dalje od mora, u unutrašnjost, na sigurnije mjesto. Ali niko nije mogao doznati kamo će putovati, a valjda, u onoj smetenosti, nisu znale ni same vlasti. Svakako iz Šibenika su utamničeni morali otputovati.

U dvorištu šib. tamnice uredila se povorka i svaki utamničenik uzeo ono što je imao kod sebe, a to je ništa. Mnogi nisu imali sobom ni pare, ni ogrtača, ni rublja, a morali su putovati i možda daleko i u studenije predjele. Već se u gradu doznalo za odlazak uapšenika, pa je došla njihova rodbina da ih - možda — za posljednji put vidi i pozdravi. Ali je došlo i drugog radoznalog svijeta, pa i oni čije su se žrtve spremale na »zadnje putovanje«, pa i oni, koji su uživali gledati kako vlasti gone izdajice Austrije i cara Franje. I pozorka, po dva, prolazila je iz tamnica prama željezničkoj stanici, praćena od vojnika 23 domobr. puka i žandara. I prolazila je kroz silan svijet, koji je bio dvojako raspoložen. Dok su neki plakali i jadikovali, pa i u nesvjest padali od tuge za svojim milim i dragim, koji ih za uvijek ostavljaju, dotle su drugi, oduševljeni, grdili i psovali ove narodne borce, rodoljube i mučenike, prijetili im, izazivali, vrijeđali, pače na njih i pljucali. Nas je i danas stid misliti na one žalosne događaje i ljude, koji su se u zaslijepljenosti i mržnji toliko bili zaboravili, toliko nisko pali da su se ovako ponašali prema svojoj braći, koji su radi svog ispravnog i rodoljubnog rada i vladanja zaslužili priznanje, pohvalu, sućut svih koji su imali i trunka narodnog osjećaja i poštenja u sebi. Oni su eto bili radi narodne stvari, radi slobode i jedinstva Jugoslovena spravni žrtvovati opstanak svoje obitelji pa i svoj vlastiti život.

Povorka je utamničenika smještena u željezničke vagone, pa je praćena žandarima i vojskom krenula u Split, gdje se imala pridružiti drugim brojnim uhapšenicima, da sa parobrodom »Višegradom« današnjim »Karađorđem« noću otputuju u nepoznatom pravcu.

Sporazum Njemačke i Rusije

»Jugoslovenski Lloyd« od 23 o.m. između ostalog piše: Evropska politička kriza ulazi k svome vrhuncu. Vijesti o prekidu pregovora između antantinih misija i ruskih odgovornih državnika u Moskvi i vijesti o sklopljenom i potpisanom rusko-njemačkom trgovinskom i kreditnom sporazumu bile jasan predznak, da je u općoj situaciji nastupio presudan momenat. U Moskvi je Njemačka odigrala mnogo spretnije i uspješnije svoju igru, nego li Engleska i Francuska. Vijesti iz Zuricha javljaju, da je jučer u Moskvi zaključen nenavalni pakt između Njemačke i Rusije, u koju svrhu da je von Ribbentrop doletio jučer u Moskvu i tu potpisao sa Molotovom takav pakt. Simptomatično je svakako, što je moskovska »Pravda« napisala povodom rusko-njemačkog trgovinsko-kreditnog sporazuma t. j. da je taj sporazum ozbiljan korak na putu daljeg poboljšanja ne samo privrednih, nego i političkih odnosa između Rusije i Njemačke.

Dosadašnji odjek tog sporazuma već dokazuje, kako svugdje počinje da prevladava uvjerenje, da se je opća situacija stubokom izmijenila, a to bez sumnje u prilog Njemačke.

Primili smo od jednog prijatelja na uvrštenje:

Jugoslavenima

Amo vas, braćo, sinci slavskog juga
Amo vas! bratske podajmo si ruke,
Nesloga dosta donijela nam muke,
Nevolje, ruga.

Neslogu kleta, naša bolest stara
Prićeći u našem radu u kulturnom,
Tuđin se nogom priš, je žurnom
Kvari nas — obara prig
Današnjim darom tuđin star rezdire
Barbarskim zove slavno dje pleme:
Svoje kulture kod nas nje sjeme,
Našu prezire.

Jugoslaveni! Mi smo se za cijelo
Do sada klali, — a za korist kaku?
Tuđin nam eto kopa veće raku,
Pjeva opijelo...

Čemu nam borbe? Čemu nam inata?
Nijesmo li braća iste slavske krvi?
Zar da zbog razne vjere brat si smrvi
Rođenog brata?-

Nije li sveto Ćirilovo slovo,
Kao i ono drevnije Latina?
Časna nam bo posvetila starina
Ono i ovo!

Srbi, Slovenci, Bugari, Hrvati:
Nije l' to krvca, slavska prava, čista?
Rodila nas je, braćo mila, ista
Slavija mati.

Zovnimo, braćo, pomoć gore s neba.
Dušman nas baca već pod svoje pete:
Treba nam, treba zajednice svete:
Prenut se treba.

Zdravo nam da si Glasniče mileni,
Koji nas braću zavađenu miriš,
Koji med' nama sveto geslo širiš:
»Bog i Slaveni!«

(od jednog Bugarina)

Kr. Namj. Dr R. Stanković crkvi Gospe u Prčanju

Naš dragi dr Radenko Stanković cijeneći kulturni rad vel. don Nika Lukovića i njegovo nastojanje oko ukrašavanja monumentalnog prčanjskog hrama, blagoizvolio je istoga zamoliti, preko arhitetka g. D. Brašovana, da prčanjska crkva primi, kao njegov poklon, odliv u bronzi, poprsje biskupa Strossmayera od Meštrovića. Kao što je poznato ovaj model u gipsu podavno je posjed iste crkve Ovo je jedino djelo najvećeg jugoslovenskog umjetnika u Boki. G. Meštrović je još ranije obećao don Niku Lukoviću, da će mu poslati na dar i bistu Ruđera Boškovića, da je pred crkvom postavi kao pedent Strossmayeru. Ova pažnja koja je od ovog visokog drž. funkcionera učinjena don N. Lukoviću radosno se dojmila svih mještana, kao i ostalih mnogobrojnih njegovih prijatelja i poštovatelja, I ovo značajno umjetničko djelo, pored mnogih ostalih umjetničkih djela apsolutne vrijednosti, biti će vječiti svjedoci nesebičnog nastojanja i umjetničkog shvatanja zaslužnog našeg prčanjskog župnika.

Mi s naše strane čestitamo vijednom prijatelju i odličnom kanoniku i želimo još mnogo sreće i uspjeha.

Na našim plažama!

Ova ljepotica boravila je više dana na plaži u Biogradu n-m i kako nam kažu, na prolasku se zaustavila u našem gradu gdje je posjetila »Jadrija«. Ona je pobudila veliku pažnju među kupačima.

Šibensko „Kolo“ sprema Lehardova Operetu Grofa od Luksenburga

Kako smo doznali u septembru će naše agilno M. F. Društvo »Kolo« da nastavi svoj rad. Sprema se velika opereta » Grof od Luksenburga« koju će dirigirati poznati naš M. o E. Kunej koji je ove godine postavljen kao nastavnik muzike u gimnaziji. Radujemo se dobroj volji i nastojanju uprave »Kolo«.

SVAKE VEČERI svi naši lokali su puni svijeta. Kapele svojim sevdalinskim pjesmama razvesele publiku i daju dosta života ovim ugodnim tihim večerima. U kavani »Astoria« bilo je nekoliko večeri kabaretni program. U Oficirskom domu skoro svake večeri razvije se ples uz svirku Mornaričke glazbe.

Epilozi naših uzaludnih apela

Već smo pisali jedan put o sramotnom stanju u kojem se nalaze stepenice kod Sv. Barbare na onim gadnim 2 pissoara na dnu ovih stepenica a pogotovo o stepenicama »Fiorentinca“ upozoravali smo na grdobu i na nesreće koje se mogu dogoditi.

Sve to nije ništa koristilo prstom tu nije niko makao, međutim pred par dana imali smo slučaj koji treba zahvaliti udesu i sreći što nije bilo težih posljedica. — G. Inž.E .B. prolazeći tim stepenicama valjda na nečist koja tu naročito vlada skliznuo je i udario se i iščašio ruku tako da se u teškom stanju moralo tražiti liječničku pomoć.

Nadamo se da neće biti težih posljedica. To se događa zato što se kod nas malo tko brine da se išta popravi pa ni ono najnužnije i najhitnije

NA PLOČNIKU PRED BUFFETOM »Alpa« nalazi se prsten koji je pričvršćen na jednoj ploči koji je u starije vrijeme služio za otvaranje kanala i koji sada mnogo smeta gdje bezbroj ljudi zapinju i gdje je pred nekoliko dana jedna gospođa pala. To bi se moralo otstraniti, jer će tako jednog dana doći do veće nesreće.

NA OBALI kraj Jadran. P. imamo novi Buffet koji je ovih dana dobio patent za »Express kavu«. Crna kava zapada 1·50, a bijela 2.50. Cijene su dosta niske i svakome se omogućuje da pije kavu.

širite N. TRIBUNU

U doba progresa ili napretka!

Oko pružanja mogućnosti privlačivanja stranaca i priređivanja izleta. (Prilike u Sjev. Dalmaciji) — potrebno posredovanje nadležnih

Prošle nedelje održan je ponovno izlet za Zadar, ali ovaj put valjda uslijed pomankanja broda od strane Jadranske plovidbe efektuisan je taj izlet pomoću redovitih pruga taljanskih parobrodarskih društava.

Vožnja s tim lijepim parobrodima trajala je ne puna 4 sata što za prevaliti 40 milja koliko iznaša pruga Šibenik-Zadar zadovoljavajuća je brzina. Kad se pak uzme u obzir udobnost tih modernih parobroda naprama našoj »jahti“ Nada (Trogir)! kojom smo pretprošle nedelje bili primorani poći u Zadar, onda moramo iskreno priznati da je to užitak za naše Šibenčane putovati onakovim parobrodima i uz tako jeftinu cijenu kad nemožemo doživjeti potrebitu uvidavnost od strane domaćih parobrodarskih društava bar onako kako se postupa u Splitu gdje za slične izlete daju se najbolji i najreprezentativniji parobrodi.

U ostalom vidimo da se domaća parobrodarska društva staraju mnogo o Šibeniku i o svim opravdanim pritužbama Šibenčana! . . . .

U prošlom broju donijeli smo po zamolbi, pritužbe nekih putnika obzirom na loš saobraćaj i osvrnuli se među ostalim na izletničku prugu za Zlarin i Biograd to je ta famozna pruga koja ima svako jutro vezu sa brzim vlakovima iz inostranstva radi prevoza turiste na naša ljetovališta i Sj. Dalmaciju.

Prošle nedelje tom prugom odlazilo se je u Biograd po voznom redu u 9·15, bilo je tada nekoliko putnika koji ne znajući za sposobnost i udobnost našeg »Jurja Šubića« koji za nesreću Šibenika i za inad Sjeverne Dalmacije određen je da vriši tu prugu, uzeli »Week-end-karte« II razreda i platili pa osobi ništa manje nego 40 DINARA, a sjedili su na krmi i pramcu među sanducima i bačvama. Opravdano je što se tiče III razreda jer kažu da Jadranska uistinu posvećuje više pažnje na teret nego li za putnike III razreda, ali bar za putnike II razreda kojima se karte tako skupo naplaćuju trebalo bi malo više paźnje posvetiti »Pušiona« toje na ovom parobrodu neka vrst kaveza bez pristojnog mjesta za sjedenje i i bez zraka da se u njoj nemože duže vremena zadržati. Srećom na ovoj staroj nesretnoj bivšoj »jahti« sva je momčad vrlo učtiva a pogotovo tu se nalazi simpatični kap. g. Lepeš zahvaljujući njegovoj dobroti mali broj putnika može da se smjeste na zapovjedničkom mostu i tu u razgovoru provesti put do Biograda koji traje ništa manje od 4 sata!!! 25 milja.

Taj t. zv. putničko teretni parobrod mješto da stigne u 9·15 na veće, kao po običaju zakasnio je (ipak ne puno) i stigao u 10 s., nadalo se je da će stići u 10·15 ili 10·30 kako je vođa govorio! Međutim se tu polagano počelo iskrcavati prije s jedne poslije s druge strane broda a kašnje ukrcavati buduć je to u interesu Jadranske to se nesmije propustiti! tako da mjesto u 9·30 sati parobrod »Split« je otputovao tek u 11·30, naravno o putnicima niko ne vodi računa, to su stvorovi koji imaju da plaćaju i da se nauživaju kako Jadranska plovidba bez muke i brige steće koristi.

Da se bar znalo da će otputovati u 11·30 u noći moglo se je šetati ili sjediti pred kojim lokalom a ne ovako uvjek u strahu čekati na zapovjed Jadranske plov. Kad se je pak ukrcalo neočekivano je došao sakupljač karata . . . . . Putnicima iz Biograda određeno je odmah đa platu razliku za III razred po 7 Din više, a za II razred po 14 Din. — Mislim se u sebi: »Kako tu kratkim potezom skroje nove tarife.

Kad se kupi redovitu kartu Biograd-Šibenik ili obratno, razlika cijene od lokalne pruge na t.zv. putničko-teretne jest od 24 na 28 Din., umjesto da sada kod Week-End-karte razlika je za sami povratak bude 50 posto manj (kao na željeznicama) ona je uprav 100 POSTO VIŠA. To je sigurno nova baza kalkulacije Jadranske plov.

Kad Drž. željeznice Week-End-kartom ne prave razlike za lokalni, putnički ili ubrzani voz.

Kod Jadranske naprotiv ovakovih 90 postotnih teretnih pruga razvrstavaju se valjda među »Luksuzno-expressnih pruga«!

Ono 4 putnika sa kartama II razreda koji su već uzeli šezlom i naplatili za svakoga suviše PO 10 DINARA odbili su platiti razliku zadovoljavajući se vožnjem u III razredu.

*

Noć je vlažna a dolazak u Šibenik predviđa se u 2 sata. Potražuje se t.zv. III razred ali toga na ovim »Luksuznim parobrodima (pruga 7)“ ne postoji, Izgleda ozbiljno da naša parobrodarska društva uopće ne vode računa o najvećem broju publike koja se vozi i praća III razred.

Njih, ako nema tereta na brodu tjera se u magazin, tu na sanducima i na bačvama mora se sjediti, to je t.zv. III razred, vrlo lijepo i ugodno!

I za to Ministarstvo saobraćaja i finansije plaća teške milijone godišnje subvencije.

Povrh palube po danu nalaze se plahte koje štite od sunca, a po noći bi ponešto mogle štititi od vjetra i vlage, te se plahte na veče skupljaju i smotaju da se nebi cštetile, rađe nek putnici crkavaju! — Na brodu nalazi se jedna stara gospođa koja se vozi iz Silbe za Split i platila je promislite: ništa manje već 174 DIN. Čini milo vidjeti kako ta jadnica drhće

Strašno je to bezčuvstvo na tim parobrodima. Nijesmo prije o tome davali važnosti dok nam slučajno nijesu upale u oči ovako gorke slike, od sada će mo pripaziti češće, a posebno preporučamo samoj publici da nas izvjesti o postupcima na brodovima.

Mislimo da bi bilo korisno da se prvenstveno lučke vlasti, i Ministarstvo Socij. politike i Saobraćaja malo pozabavi ovim stvarima *i razvidi kome i za što se daju te ogromne mijunske subvencije. Kakav se red vodi i kakvu udobnost pruža.*

Ako inspekcija rada i Komore nemaju tu direkta kompetencija mislimo da bi MORALA sama ljudska savjest tražiti onaj red, ona prava i dužnosti što pružaju putnicima ostali parobrodi STRANIH DRŽAVA koji saobraćaju na našem Jadranu!

Nemojmo dozvoliti da se nas uvijek i u svemu kritizira, promislimo da smo u XX vijeku u DOBA PROGRESA I NAPRETKA!

Toliko reda radi i ako pri kraju ljetne sezome!

TRAFIKE U Šibeniku tuže se da u poljedne vrijeme dobivaju vlažne cigarete, koje se možda drže u vlažnim magazama. Takvi cigareti nijesu za pušenje pa prema tome nemogu ni prodati i moraju se slati natrag. Na to bi se moralo malo pripaziti jer tu nije nikakva korist već samo šteta.

ŠTEDNJAK (SPARHERD) veliki u dobrome stanju, traži se. Ponude na upravu lista.

Celofan u svjetskoj modi

Pomodni proizvodi iz celofana ne rabe se samo u Njemačkoj Velike međunarodne pariške pomodne kuće počele su također upotrebljavati celofan, koji je uopće na području mode

i kitničarstva postao važnim faktorom. On je samostalna sirovina, doduše umjetna, ali se u njoj zato kriju rad i iskustvo čitavog desetljeća. Iz gotovo bezvrjedne smrekove cjepanice stvaraju znanost, tehnika i marni rad sjajni i divni pomodni materijal, posvisujući na taj način temeljnu vrijednost samog dtveta.

Dodavanjem celofana povisuje se naime sjaj pletene slame za ženske šešire, koji na taj način postaju daleko ljepši i u svakom obliku imaju bolje djelovanje. Kako vidimo na našoj slici za šeširima su slijedili ženski pojasi, kopče, sve vrsti pozamenterije i slične pomodne stvarce, u čijoj se proizvodnji mnogo rabi i takozvani »celo-metal« jer uopće ne oksidira. Sada se celofan rabi već i u samoj tekstilnoj industriji sa svrhom, da se njegovom pomoći postignu veoma sjajni efekti kod raznovrsnih pomodnih tkanina i sukana, Sve tkanine, obrađene celofanom, imaju zajedničko svojstvo velike solidnosti, trajnosti i ukusne ljepote.

Budućnost zlata

Zlato je desetljećima igralo premoćnu ulogu u svjetskoj privredi. Automatizam kretanja zlata posredovao je izjednačivanje platežnih bilanca među državama. Svjetska trgovina je silno cvala — sve do onog časa, u kojem su političke odluke počele oblačivati i sama privredna premišljanja. Žuta kovina, koja je trebala služiti kao podloga novčane vrednote sviju naroda, a koja im je dugo vremena stvarno i činila dobre usluge, nalazi se danas u rukama svega nekolicine zemalja, koje ili imaju vlastitu proizvodnju zlata ili su ga se pak znale dočepati na teret općenitosti. Najmanje 90 posto cjelokupnog valutarnog zlata nalazi se u posjedu USA, Engleske, Francuske, Nizozemske, Belgije, Švicarske, Švedske, Južno-afričke Unije i Kanade, a daleko više zlata od sviju ostalih navedenih država zajedno posjeduju same USA.

Tako je zlaio danas samo još za zemlje-vjerovnice i one, koje ga proizvode, bitni elemenat njihovog norodno-gospodarskog aparata. Prije više mjeseci otstupila je i Engleska od zlatno-valutarnog sustava. „Currency and Bank Noten Act-om 1939“, koji je 28 veljače t. g. postao zakonom, povukla je čak i bogata Engleska kao velika vjerovnica svijeta konzekvence iz jednog razvoja, koji je počeo već 1931, nalazeći svoje obilježje u činjenici, da sve više zemalja otvoreno ili krišom napušta zlatnu podlogu.

»Najbolji put za smanjivanje našeg prilјeva zlata«, izjavio je nedavno američki tajnik-rizničar u parlamentu, «bio bi puni oporavak gospodarstva, koji bi omogućio, da naš uvoz brže poraste od samog izvoza«. Za svjetsku privredu je to naravno slaba utjeha. Ta Rooseveltov »New Deal« primjenjuje se i onako već punih šest godina, pa ipak je izostalo ono već toliko puta najavljeno oživljavanje, sam uvoz se je više smanjio, a izvoz je prošle godine postigao novi rekordni pretičak, dok se sada i na području poljodjelstva počinje raditi upravo protivno od onoga, što je američki tajnik-rizničar ispravno rekao o podjeli zlata u svijetu: Pamuk i kukuruz bacaju se na svjetsko tržište samo uz pomoć visokih subsidija. Iz tog jasno proizlazi, da budući izgledi svrsishodne upotrebe zlata nisu baš najsjajniji. Kod trijeznog razmatranja vidi se naime, da države, koje polažu nadu u pravednu podjelu zlata, a to je zaista većina država na svijetu, mogu na to čekati sve dotle, dok se to prohtije Udruž Drž. Sjev. Amerike. Kako to može potrajati i veoma dugo, bez da možda uopće i dođe do toga, moraju se te zemlje pobrinuti za nešto drugo, ako žele raditi i čim bolje podići svoje gospodarstvo. Privredni liberalizam sa svojim kretanjem zlata doživio je slom, možda ne toliko radi toga, što su to željeli mnogi narodi, koliko zato, što je bio uvjetovan baš pomanjkanjem zlata kod pretežne većine naroda.

Dr. P.

Klub hrv. književnika i umjetnika u Osijeku

upriličuje povodom tridesetgodišnjice svojega opstanka na dan 8 listopada kongres Klupskih svojih članova, suradnika i prijatelja (književnika, slikara, kipara, grafičara, muzičara, novinara i ostalih prosvjetnih radnika), na koji se pozivaju i književno-umjetnička te prosvjetna društva, da pošalju svoje izaslanike, pa da međusobno pretresemo vitalna književno-umjetnička pitanja bez uplitanja nezvanih lica.

Ovim se umoljavaju svi, da odmah najave Klubu svoj dolazak, da se što prije sastavi popis sudjelovača, odnosno najave svoje aktivno sudjelovanje izvjesnom radnjom (raspravom) na samome kongresu.

Ujedno se umoljavaju članovi, suradnici i prijatelji, da porade oko prikupljavanja dobrovoljnih novčanih priloga za pokriće troškova proslave.

Sve se pošiljke šalju na adresu: K. H. K. i U. u Osijeku, II (Vukovarska cesta 78)

R. F. Magjer, predsj. i urednik

PREMJEŠTAJI. Na prijedlog ministra prosvjete premješteni su iz Šibenika po molpi ovi profesori: Farčić Antun s uč. škole u uč. šk. u Sarajevu, Kebeljić Branko s uč. šk u uč. šk. u Banjaluci, Grškovič Jerko s gimn u m. gimn. u Zagrebu, Stipičević Mihovil s R. gimn. u III ž. R. gimn. u Zagrebu, Krpan Mladen s R. gimn u klas. gimn. u Splitu, Jelinić Ružica sa R. gimn. u R. gimn. u Petrinji, Sinobad Nenad s R. gimn. u R. gimn. u Kninu.

U Šibeniku na R. gimn. Rodobolja Nedjeljko s R. gimn. u Nikšiću.

Odlukom ministra prosvjete premješteni su po službenoj potrebi ovi profesori: Grohotić Antun i Čurda Vladimir suplenti R. gimn. u R. gimn. u Novom Mestu.

U Šibeniku na R. gimn. Baranović B. s R. gimn. u Prijedoru.

BRIJAČNICA Karlo Breuer I - Šibenik
Zastupnik: **Bruno Kapeli**
Solidna i brza posluga

„Šibenik i sjeverna Dalmacija"

Ovih dana izašla je iz štampe knjiga »Šibenik i sjeverna Dalmacija«, u kojoj pisac, gosp. Manfred Makale novinar u Šibeniku, u 100 novinskih članaka prikazuje važnije historijske momente sjevero-dalmatinskih krajeva. 50 tih reportaža posvećeno je Šibeniku, a ostalih 50: Biogradu, Zlarinu, Skradinu, Kninu i Drnišu. te nekim drugim mjestima. Uz historijske momente, iznesene su i razne kozerije i šale. Cijena je knjizi din. 30.— a dobiva se kod pisca.

Žalim što sam kao zast. izdavača i odgov. ured. »N. Tribune" u Šibeniku, dao uvrstiti u br. 573 od 3 ožujka 1939 dopis iz Knina pod naslovom „Fratar švercer", koji u cjelini i pojedinostima sadrži uvrede i klevete za priv. tužioca o. Vjekoslava Simića, župnika u Vrpolju kod Knina. H. Vitaliani

Iz Zemunika

Zemunik, 20.VIII.

OBUSTAVA AUTOBUSKE LINIJE

Od nazad nekoliko dana bila je produžena autobuska linija Knin-Benkovac do Zemunika, odnosno Babinduba. Iako u naš kraj stiže poslije podne jedan udoban autobus linije Šibenik-Benkovac-Zemunik-Nin-Novigrad ipak smo pozdravili produženje ove jutarnje linije i to zbog više razloga. Između njih glavni su ovi:

Imali bi direktnu liniju bez ikakovog prekrcavanja od Babinduba i Zemunika do željezničke stanice Knin. Na ovoj novoj liniji plaćali bi ispod pola dinara po kilometru vožnje od Zemunika do Knina, a do sada smo plačali do Benkovca i obratno po nekoj staroj »pretpotopnoj« tarifi jedvn dinar po kilometru. U autobusu linije Knin Benkovac-Zemunik imali bi punu udobnost, jer je autobus najsavršeniji od švih u Sjevernoj Dalmaciji. Dosta je iznijeti to da ima i odjeljenje za spavanje. Naprotiv do sada smo se vozili automobilom linije Obrovac-Babindub do Benkovca, koji je u vrlo derutnom stanju. Vjerujemo da je ovaj automobil postigao rekord u prevaljenim kilometrima i da mu ne preostaje ništa drugo nego da ide u staro gvožđe.

Veselilo nas je i s te strane što bi na zadarsku granicu s naše strane dolazio autobus koji bi u nama mogao da razvije samo osjećanje ponosa pred susjedima, a ne osjećanje stida kako je do sada bilo.

S obzirom na iznešeno ne razumijemo zbog čega je ova tek uvedena linija odmah obustavljena od strane vlasti. Vjerujemo da će se zabrana naskoro skinuti i da će linija u interesu državnog ugleda i naroda ovoga kraja naskoro proraditi.

Za veliku svečanost

koja se priprema u Benkovcu na dan 17 rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II izabrani je slijedeći radni odbor:

Za prets. g. Ernjak D. velepos., potpres. g. Kinkela P. uč., za tajnika P. Kasum trg., za blag. A. Supin por. čin. a odbornici su gg. Modrinić S. N. Pavasović, Miodrag S, Šoštarko P., Dr. Buntijelić F., B. Jurković, Plećaš S. i Novak F.

U ovoj svečanosti uzima učešća i čitavo stanovništvo općine benkovačke te ostalih okolnih općina. Organizacija oko proslave je vrlo aktivna i uspješna.

Primorska Centrala proizvođačkih i potrošnih zadruga
Mjesna zadruga za poljopr. kredit
Transportno konzumna zadruga
Proizvođačko-potrošna zadruga
SPLIT

JEDNA NOVA ORIGINALNA TAKSA

U općini obrovačkoj uvedena je jedna nova originalna taksa. Naime, mora da se plaća na perad koja se provozi u automobilu kroz Obrovac kao tranzit pola dinara po jednom komadu. Možda će ovo nekom biti i nevjerovatno, ali vjerovalo se ili ne iznešeno odgovara istini.

Perad se kupuje obično u Bosni i vozi kroz pet - šest općina. Ni jedna ovu taksu za prolaz ne traži osim oočine Obrovac. Dosad nam je nepoznat zakon po kom je ova taksa udarena. Bilo po zakonu ili ne bez dvojbe da je ovo pretjerano.

Zemuničanin.

Iz Benkovca

POTEŠKOĆE U TELEFONSKOM SAOBRAĆAJU

Iako živimo u doba rekordnih brzina ipak je potrebno da bude spreman na Jobovu strpljivost svaki onaj koželi da telefonski razgovara iz Benkovca bilo s kojim našim mjestom osim Karina i Obrovca.

Naime, iz dana u dan primjećuje se građanstvo, a osobito poslovni svijet, kako nezvozno hoda po poštanskom hodniku zato što na pr. mora da čeka nekad čitavo prije podne, a nekad i prije i poslije podne da dobije vezu s Šibenikom, Kninom, Splitom, Biogradom i t.d. Koliko je puta potrebna brza veza između Benkovca, Karina ili Obrovca i bolnice u Šibeniku, Kninu, Biogradu ili Zemuniku, a ona se ne može da dobije. Siromašni narod, ako se radi o hitnom slučaju prisiljen je da uzme auto-taksi i da bolesnika poveze na rizik u neku od ovih bolnica ne znajući hoće li ili neće naći mjesta. Osim navedenog više je nego jasno svakome da ove poteškoće ometaju u mnogočemu normalno odvijanje poslova.

Po saopćenjima mjerodavnih razlog je ovim poteškoćama u telef. saobraćaju što ide od Zadra preko Benkovca za Split međunarodna telefonska linija. I prema postojećim konvencijama međunarodni razgovori imaju prvenstvo. Kako ovi kad počnu obično satima traju to je za čitavo vrijeme razgovora veliki predjel Sjeverne Dalmacije, osobito Benkovačka i Obrovačka krajina, otkinut od svijeta.

Niko nema protiv toga što ovuda prolazi međunarodna telefonska linija ali je narodu teško što on zbog ovakovog stanja mora da trpi.

Neophodno je potrebno da se ovom što prije nađe lijeka, t.j. da se uz međunarodnu liniju postavi još jedna linija za naše potrebe odnosno da se riješi na bilo koji povolian način.

Boško Desnica

OPSADA ŠIBENIKA 1647 GOD.

5

(Ulomak iz »Historia della Guerra di Dalmatia tra Venetiani e Turchi del Dottor Francesco Difnico dall'anno 1645 sino alla pace, e separatione de confini 1671.«)

Juriš se očekivao s časa na čas te komandanti nađoše za nužno da se dogovore šta bi moglo da se učini na odbranu onog utvrđenja, od kog je zavisio spas grada. Neki su bili mišljenja da se, ostavivši dovoljno posade u dvama forovima i u gradu, sa svom ostalom snagom navali iznenada na Turke u njihovom logoru, da se prepadom potuku i liše topova, jer se pouzdano znalo da je njihova brojna snaga znatno pala, dok se broj branilaca, sa 300 pješaka markiza delle Caselle koji su baš tada prispjeli, bio popeo na više od 600 boraca. Drugi su pobijali to mišljenje kao nesmotreno, pošto bi neuspjeh izazvao neminovni pad grada i doveo u pitanje spas čitave pokrajine, stoga su savjetovali da se sva pažnja i briga posveti odbrani tvrđave, a kad stigne pomoć koju su obećavali Foscolo i Senat moći da se rješava o pohvatima većeg zamaha. Prevladalo je kao oprezније ovo potonje mišljenje pa je stoga tvrđava smjesta pojačana jačom posadom, koševima od pruća, zemljom i frizijskim konjima[7]). Ivan du Namur, inženjer koji je u odbrani tvrđave zamijenio oboljelog Daniela Difnika, prihvatio se uklanjanja ruševina od prodora i zaziđivanja sedrom otvora u bedemu i zidini te dade još podići jednu prezidu za uzmak. Od neprijateljskih se zarobljenika doznalo da se pašin tabor dnevno smanjuje uslijed neke boluštine od koje je umirao velik broj Turaka i uslijed brojnih bjegstava. Doznalo se da je u okršajima, osim velikog broja spahija, poginulo 700 Janjičara a da drugi već tovare prtljag na deve, pokušavajući ukloniti se opasnosti, te da se namirnice koje se dovoze u logor već u putu grabe i raznose. Vojska je osjećala veliku oskudicu u vodi koja se na tovarnoj stoci dogonila sa skradinske rijeke i drugih dalekih mjesta, ali da je paša pored svega uporno ustrajao u odluci da se izvrši juriš na prodor pa su u tu svrhu bile pripremljene mnoge ljestve i vreće nabijene vunom. Protubaterije na forovima nijesu međutim prekidale paljbu kojom su kvarile naročito najbližu tursku bateriju, pa kako je od neprekidne vatre bio istrošio jedan od naših topova, dovuče se drugi koji je, smješten sa kolubrinom po savjetu barona Erbesteina van tvrđave na zaravanak pred bedemom Pesaro, nanio neprijatelju mnogo štete. Teritorijalna milicija vršila je dnevno ispade i u čarkama je uvijek neprijatelj podlijegao. Tekelija, uvidjajući štetu koju mu je zatezanje opsade nanosilo, dade u noći osmog septembra dopremiti na čelo Klješta spremljene ljestve, vreće i sve što je trebalo za juris te zabrani da se te noći opali i sami jedan topovski metak. Contarini i baron obaviješteni od pouzdanika o svemu tome, preduzeše mjere da bi se izdržao napadaj. Kad su, poslije devet sati noći, Turci navalili sa sviju strana na linije i vanjskà utvrđenja, Tekelija primakavši se lično do Klješta baci u njih svoje najhrabrije ljude, koji oboružani ne same mušketima i arkibizima, već krivim sabljama. trubama[8]) i strijelicama, grunuše otuda na falsabragu kako bi, zauzevši je, mogli da se otuda popnu na prodor, ali im se muški ispriječiše kapetani Tavera i Marigonda poslani od pukovnika Sorga i izdržaše nekoliko sati okršaj, dok god ranjeni strijelicom Marigonda u bedro a Tavera u glavu ne moradoše da se povuku ostavljajući Sorgu brigu da nastavi bitku koja je tu žešće bijesnila nego na drugim mjestima. U dolini Polica turska je konjica neprekidno čarkala sa našom. Naša je artiljerija tukla Varvare pucajući sa sviju strana ali najviše sa galija i sa korablje kapetana Ivana Miagostovića. Plahovita kiša priječila je našima upotrebu mušketa, ali nije Turcima upotrebu sablje pa je pukovnik Sorgo, da bi ispravio tu nejednakost, naredio da se u zaklonici drži upaljeno mnoštvo fitilja i da se dodaju gdje bi se ukazala potreba. Stoga je grad kuršuma koji je padao na neprijatelja bio neprekidan, i kad bi najodvažniji pokušali da se primaknu, odbacivani su granatama, trubama i drugim umjetnim vatrama. Tako je na svim položajima i linijama uporno bijesnila bitka. Baron Degenfeld, neustrašiv i uporan, stizao je na sve strane sokoleći i dajući pomoć. Najzad se on sa kapetanom Monsù Bianesom i četrdeset probranih vojnika markiza delle Caselle pope lično u tvrđavu Sv. Ivana gdje se rješavala sudbina grada. Tekelija i ostale poglavice goniii su sabljom u ruci Turke na prodor, ali poslije šest sati upornog okršaja ne mogavši odoljeti junaštvu naših, okretoše leđa i povukoše se u logor. U ovom jurišu pogibe više od hiljade Turaka, među kojima osamdeset spahija pašine straže. Broj ranjenih bio je još veći. Naši su gubitci bili 8 mrtvih i trideset ranjenih. Baron je uz udaranje bubnja naredivši svim vojnicima posade u tvrđavi da padnu na koljena, podigao Bogu zahvalnu molitvu radi ovako znatne pobjede. To isto učiniše biskup, providur, građski magistrat, pretstavnici vojske i građanstva iskupivši se u katedrali, gdje je otpjevan svečani „Te Deum".

Paša je slao ranjenike na vidanje u obližnja mjesta, ali kako se njihovi pratioci nisu vraćali u logor, morade postaviti straže na prolaze da sprečavaju bjegstva. To je međutim malo koristilo, jer su bjegunci u noći po vrletima i bespuću ostavljali logor i izmicali opasnostima. Opsjednuti naprotiv, puni pouzdanja, nastavljali su da more neprijatelja, te mu neprekidnom vatrom protubaterije demontiraše top i srušiše koševe na Križiću. Stoga Tekelija doznavši da se u gradu s časa na čas očekivao dolazak prezdravljelog Foscola sa jakom pomoći, dade ukloniti taj top kao i jedan drugi, koji je nedavno bio istakao proti tvrđavi Barone na po kose brda Plišivac. Ipak je nastavio da uznemiruje položaj Sv. Ivana prvom baterijom, proti kojoj je inžinjer Magli postavio sa južne strane jednu bateriju koja je onoj pašinoj mnogo kvarila igru.

7) Njemački: spanische Reiter, odbranbene naprave od balvana, koje su upotrebljavane i u svjetskom ratu.

8) neka vrsta vatrometa

Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamilkar Vitaliani, Šibenik